

PROTOCOL MARC D'ACTUACIÓ DE LA FEDERACIÓ BALEAR DE NATACIÓ PER A LA PROTECCIÓ DEL MENOR

Protocol Marc d'Actuació de la Federació Balear de Natació per a la Protecció del Menor

INDEX

1. Introducció i justificació.....	3
2. Marc legal.....	3
3. Objectius i àmbit d'aplicació.....	4
4. Mesures de prevenció.....	4
5. Procediment d'actuació.....	5
5.1. Garanties del procediment.....	6
5.2. Iniciació i instrucció del procediment.....	7
5.3. Reunió de la Comissió de Prevenció i resolució.....	7
6. Avaluació i seguiment del Protocol.....	8
Annex I: definicions.....	9
Annex II: imprès de sol·licitut d'ajuda.....	11

1. Introducció i justificació

La necessitat de crear entorns segurs i de protecció en què es garanteixi el benestar de tots els nostres esportistes, especialment els menors, és una prioritat de la FBN, seguint les directrius de la legislació vigent en aquesta matèria.

En aquest context s'estan desenvolupant codis de conducta, els quals han de ser subscrits pels diferents col·lectius esportius de la FBN. Aquests codis són el referent a tenir en compte sobre comportaments no tolerables per evitar possibles actuacions de conflicte.

Així mateix, la Federació ja compleix els requisits establerts a la Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor, requerint a totes aquelles persones contractades o voluntàries que tinguin contacte habitual amb menors sota la tutela directa de la FBN, la presentació del corresponent Certificat de Delictes de Natura Sexual conforme al qual no han estat condemnats per delictes d'aquest tipus.

Atenent la normativa i legislació vigent, s'estableix aquest Protocol en l'àmbit de la protecció al menor als entorns esportius, perquè considera que és un instrument eficaç en la prevenció, detecció i intervenció en situacions de risc de menors.

2. Marc legal

La Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència.

Les implicacions principals d'aquesta Llei són:

- Aplicació a totes les persones menors de 18 anys.
- Dret a rebre un bon tracte i disposar d'entorns segurs per viure i desenvolupar-se.
- Dret a ser escoltat i participar.
- Figura del Delegat de menors a totes les entitats on es treballi amb nens/es.
- Crear mecanismes adaptats, segurs i confidencials per comunicar qualsevol índex de violència contra la infància i l'adolescència.

3. Objectius i àmbit d'aplicació

Els objectius del protocol són els següents:

- o Prevenir possibles situacions d'assetjament i abús sexual i discriminació per raó de sexe o orientació sexual entre professionals i esportistes federats i altres persones que prestin serveis per a la Federació Balear de Natació.
- o Establir un procediment d'actuació davant indicis de situacions d'assetjament i abús sexual i discriminació per raó de sexe o orientació sexual.
- o Promoure un context social de rebuig i una resposta adequada davant qualsevol modalitat de violència sexual contra adults i persones menors d'edat.

Aquest Protocol és aplicable als directius, esportistes, professionals i altres col·laboradors i, en general, a tots els afiliats que formen part de la Federació Balear de Natació respecte d'aquelles situacions d'assetjament o abús sexual i discriminació per raó de sexe o orientació sexual que es duguin a terme entre persones vinculades a la FBN a qualsevol lloc, i en qualsevol moment. De manera especial, s'aplicarà aquest Protocol en aquelles activitats organitzades per FBN, incloent-hi entre d'altres, viatges, concentracions, assistència a competicions, reunions, actes socials, etc. A més, es prestarà atenció particular a les situacions que es puguin donar de manera telemàtica per l'ús de les noves tecnologies (RRSS).

Aquest Protocol s'adreça preferentment a les persones menors d'edat, encara que també es pot aplicar a persones adultes. Cal tenir en compte que les persones menors d'edat poden estar exposades a un risc més alt de ser manipulats i coaccionats per part dels agressors i presenten més dificultats que els adults per revelar aquestes situacions, sobretot si són exercides per persones amb un ascendent d'autoritat (real o percebuda) sobre ells i/o amb què mantenen un lligam emocional.

4. Mesures de prevenció

La Federació Balear de Natació donarà la difusió oportuna del contingut del Protocol i facilitarà la deguda formació, informació i sensibilització en aquesta matèria entre els seus federats i usuaris dels seus centres i instal·lacions esportives.

A continuació es descriuen els riscos potencials associats a les activitats esportives i les possibles mesures preventives:

ESP AIS	ACTIVITAT	ACCIONS PREVENTIVES
Piscina-vestidors	Entrenaments i competicions	Vestidors diferenciats per a homes i dones. Sempre que sigui possible, separar menors d'adults.
Despatxos	Reunions entre tècnics, de tècnics amb esportistes, pares, àrbitres, etc.	No tancar amb clau els despatxos durant el seu ús.
Habitacions	Llocs de pernocta durant una competició o concentració	Les habitacions dels menors d'edat seran, al menys, dobles. Controlar les visites des de l'exterior pel responsable de l'expedició. Sempre que sigui possible, evitar compartir habitació menors d'edat amb adults. Les habitacions seran controlades per un responsable del mateix gènere.

5. Procediment d'actuació

La detecció és reconèixer o identificar una possible situació d'assetjament o abús sexual i discriminació per raó de sexe o orientació sexual. La detecció és la primera condició per poder intervenir en aquests casos i possibilitar així lajud a la víctima que pateixi aquest problema. Ha de ser tan ràpid com sigui possible per evitar la gravetat de conseqüències i incrementar les possibilitats d'èxit de la intervenció, tractar les seqüeles, prevenir la repetició, etc.

A efectes de prevenir, controlar, avaluar i resoldre les situacions d'assetjament o abús sexual i discriminació per raó de sexe o orientació sexual, la Junta Directiva de la Federació Balear de Natació nomenarà:

- Un/a Delegat/ada de Protecció de Menor, per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de situacions d'assetjament o abús sexual i discriminació per raó de sexe o orientació sexual, que serà la persona encarregada d'atendre les queixes i /o denúncies i iniciar els procediments del present Protocol. S'habilitarà una adreça de correu electrònic específica (menores@fbnatacion.org) que servirà de bústia.

- Una Comissió per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de situacions d'assetjament o abús sexual i discriminació per raó de sexe o orientació sexual, que estarà integrada per un mínim de 3 persones entre les quals hi haurà, preferentment, un membre de la Junta Directiva de la FBN i una persona amb coneixements en dret, medicina o psicologia. Dentre els membres s'escollirà un/a President/a que dirigirà les reunions, i un/a Secretari/a.

La Comissió de Prevenció s'encarregarà de resoldre els procediments i elaborar un informe anual per assegurar l'eficàcia del Protocol, així com dissenyar i efectuar qualsevol actuació preventiva.

5.1. Garanties del procediment

Totes les queixes i denúncies internes seran tractades amb rigor, rapidesa, imparcialitat i confidencialment.

Durant totes les fases del procediment previst, les persones que hi intervinguin han d'actuar segons els principis de confidencialitat, imparcialitat i celeritat a les actuacions. Tota la informació relativa a les queixes en matèria d'assetjament sexual o discriminació per raó de sexe es tractaran de manera que es protegeixi el dret a la intimitat de totes les persones implicades.

Drets de les persones que presentin una queixa o denúncia:

- Tenir garanties que aquesta es gestiona amb rapidesa.
- Fer-se acompanyar per algú de la vostra confiança al llarg de tot el procés.
- Rebre garanties que no quedarà constància de cap registre de la denúncia a l'expedient personal si aquesta ha estat feta de bona fe.
- Rebre informació de l'evolució de la denúncia.
- Rebre informació de les accions correctores que resultaran.
- Rebre un tractament just.

Drets de la/les persona/es acusada/des d'assetjament sexual o d'assetjament per raó de sexe:

- Estar informada de la queixa/denúncia.
- Rebre una còpia de la denúncia i respondre.
- Fer-se acompanyar per algú de la vostra confiança al llarg de tot el procés.
- Rebre informació de l'evolució de la denúncia.
- Rebre un tractament just.

El termini màxim de durada de tot el procés serà de deu dies hàbils.

5.2. Iniciació i instrucció del procediment

El procediment s'inicia amb la queixa o denúncia per escrit adreçada a l'adreça de correu electrònic menores@fbnatacion.org, incorporant totes les dades que s'indiquen al model de "sol·licitud d'ajuda" (annex II del Protocol) i que estarà a disposició a través de la pàgina web de la FBN.

En primer lloc, el/la Delegat/ada de Protecció de Menors informará la persona denunciada per informar-la del contingut de les acusacions i, a la major celeritat, s'entrevistarà amb la persona que es considera assetjada sexualment o discriminació per raó de sexe o orientació sexual per a:

- Obtenir una primera aproximació del cas (valorar l'origen del conflicte i valorar el risc a què pot estar exposada la presumpta víctima).
- Informar i assessorar sobre els drets i totes les opcions i accions que cal emprendre.

El/La Delegat/ada de Protecció de Menors realitzarà un informe escrit amb la descripció detallada de la situació per a això podrà, si ho considera oportú, entrevistar-se amb la persona denunciada i/o amb els possibles testimonis, informant-los de la necessitat de mantenir la confidencialitat de tot el procés. A l'informe haurà de determinar si considera que s'haurien d'acordar mesures provisionals per evitar l'augment de la gravetat de la situació, com ara (no és un llistat exhaustiu):

- Evitar el contacte entre la persona que presenta la denúncia i la persona presumptament assetjadora.
- Intentar limitar els contactes durant la investigació.
- Facilitar suport i assessorament.
- Prendre mesures per garantir la confidencialitat.

L'informe del/de la delegat/ada de Protecció de Menors s'eleva a la Comissió de Prevenció per a la resolució.

5.3. Reunió de la Comissió de Prevenció i resolució

La Comissió de Prevenció haurà de reunir-se amb caràcter urgent per valorar l'informe i la proposta del/de la Delegat/ada de Protecció de Menors, el/la qual assistirà a la reunió, amb veu però sense vot.

La Comissió de Prevenció adoptarà alguna de les decisions següents:

- Arxivar el procediment perquè considera que no s'ha produït cap conducta d'assetjament sexual, discriminació per raó de sexe o orientació sexual.

- Recollir informació complementària i, si escau, acordar les mesures provisionals que consideri necessàries, podent designar una persona encarregada de la instrucció per continuar amb el procediment.

En cas que la Comissió de Prevenció concloués l'existència d'un possible assetjament o abús sexual, discriminació per raó de sexe o orientació sexual, adoptarà una o diverses de les mesures següents:

- Acompanyament, suport i assessorament a la persona afectada.
- Comunicació i trasllat de tota la documentació al jutjat de guàrdia o a la fiscalia a l'efecte de depurar possibles responsabilitats penals.
- Comunicació a la Sindicatura de Greuges de les Illes Balears, perquè és l'òrgan de la defensa dels drets i les llibertats en matèria de no discriminació per raó de gènere que puguin haver estat vulnerats per l'actuació d'institucions i persones.
- Comunicació a Inspecció de Treball en cas que hi hagi una relació laboral.
- Qualsevol altra que, d'acord amb la legislació vigent, pogués ser aplicable.

6. Avaluació i seguiment del Protocol

Amb caràcter anual, la Comissió de Prevenció realitzarà un informe d'avaluació de l'adequació del Protocol a les necessitats per a les quals va ser creat i el presentarà a la Junta Directiva de la FBN que, si escau, durà a terme les modificacions oportunes.

Annex I: definicions

- A. Conductes atemptatòries contra la llibertat i la indemnitat sexuals: el Codi Penal espanyol (Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre) estableix diferents conductes que, per la seva gravetat, poden ser constitutives d'atacs a la llibertat i la indemnitat sexual.

Dins d'aquestes conductes ens trobem, entre d'altres, **l'agressió i l'abús sexual (violació) i l'assetjament sexual (sol·licitar favors de naturalesa sexual), exhibicionisme i corrupció de menors.**

Totes aquestes conductes han de ser denunciades davant de l'autoritat competent, ja sigui Fiscalia, Jutjat de Guàrdia o Policia, sens perjudici de l'orientació que es pugui dur a terme en aplicació d'aquest Protocol.

- B. Conductes d'assetjament i discriminatòries per raó de sexe i en pro de la igualtat efectiva d'homes i dones: diverses lleis defineixen situacions que poden ser considerades tant com a assetjament sexual com a discriminatòries per raó de sexe o d'orientació sexual.

A tall d'exemple, es poden definir les conductes següents (sense que sigui un llistat exhaustiu):

- **L'assetjament sexual**: situació en què es produeix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat, de caire sexual, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una persona, especialment quan es crea un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

Alguns comportaments que, per si sols, o conjuntament amb altres, poden evidenciar l'existència d'una conducta d'assetjament sexual (llistat no exhaustiu):

- Verbals: fer comentaris sexuals obscens i ofensius; fer bromes sexuals obscenes i ofensives; maneres de dirigir-se denigrants o obscenes; difondre rumors sobre la vida sexual d'una persona; preguntar o explicar fantasies, preferències sexuals; fer comentaris grollers sobre el cos o l'aparença física; parlar sobre les pròpies habilitats/capacitats sexuals; convidar persistentment a participar en activitats socials lúdiques, encara que la persona objecte de les mateixes hagi deixat clar que resulten no desitjades i inoportunes; oferir/pressionar per concretar cites compromeses o trobades sexuals; demandes de favors sexuals.

- No verbals: mirades lascives al cos; gestos obscens; ús de gràfics, vinyetes, dibuixos, fotografies o imatges de contingut sexualment explícit; cartes, notes o missatges de correu electrònic de contingut sexual de caràcter ofensiu.

- Físics: acostament físic excessiu; arraconar, buscar deliberadament quedar-se tot sol amb la persona de forma innecessària; el contacte físic deliberat i no sol·licitat (pessigar, tocar, tocaments no desitjats); tocar intencionadament les parts sexuals del cos.

o La discriminació per raó de sexe o orientació sexual: situació on es produeix un comportament no desitjat, relacionat amb el sexe o orientació sexual d'una persona, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la dignitat de la persona i de crear un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

A tall d'exemple, l'assetjament per raó de sexe es manifesta per la repetició i l'acumulació de conductes ofensives dirigides a una persona per motiu del seu gènere (perquè no exerceix el rol que culturalment s'ha atribuït al seu sexe) com:

- Conductes discriminatòries per raó del sexe o orientació sexual.
- Formes ofensives de dirigir-se a la persona.
- Ridiculitzar, menysprear les capacitats, les habilitats i el potencial intel·lectual de l'altre sexe.
- Utilitzar humor sexista o homòfob.
- Menysprear la feina feta per l'altre sexe.
- Ridiculitzar les persones que assumeixen tasques que tradicionalment ha assumit l'altre sexe (per exemple, infermers homes).
- Ignorar aportacions, comentaris o accions (excloure, no prendre seriosament).

La diferència principal entre l'assetjament sexual i la discriminació per raó de sexe o orientació sexual és que mentre el primer té un component sexual, el segon té a veure amb discriminacions relacionades amb pertànyer a un sexe concret o una orientació sexual concreta, com per el fet de simplement ser dona, estar embarassada o ser mare i/o voler exercir algun dret laboral previst per a la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.

Annex II

IMPRES DE SOL·LICITUD D'AJUDA	
SOLICITANT:	
NOM I LLINATGES	
NIF	
TELÈFON	
ROL/ESTAMENT (esportista, tècnic/a, àrbitre, directiu/va, delegat/ada protecció...)	
DADES DE LA PERSONA AFECTADA:	
NOM I LLINATGES	
NIF	
TELÈFONO	
ROL/ESTAMENT (esportista, tècnic/a, àrbitre, directiu/va, delegat/ada protecció...)	
<p>En cas de tractar-se d'un/a menor d'edat, indicar les dades de contacte de la seva família o dels seus tutors/es legals:</p> <p>DESCRIPCIÓ DELS FETS (indicar persones implicades, conductes observades, possibles testimonis, dates dels esdeveniments i lloc)</p> <p>☐ Sol·licit l'inici del protocol d'actuació davant la violència sexual per a protegir a un major d'edat</p> <p>☐ Sol·licit l'inici del protocol d'actuació davant la violència davant menors d'edat (per a protegir a un menor d'edat)</p> <p>Lloc i data Signatura de la persona interessada</p>	

**Protocol aprovat per la Junta Directiva de la FBN
en data 29 de novembr
e de 2024**